

# VOLSTAAT ÉÉN EURO OM BIGGEN ÉÉN KILO ZWAARDER TE MAKEN?

Sinds jaar en dag wordt de afgesproken biggenprijs in de handel gecorrigeerd met 1 euro per kg over- of ondergewicht. Weinigen vragen zich hierbij af of dit een economisch rendabele vergoeding is. – Herman Vets, stafmedewerker *Bedrijfseconomie Boerenbond*

De individuele voederkosten bepalen of 1 euro volstaat.



Op basis van de in Tiber geregistreerde gegevens is het alvast duidelijk dat de kostprijs om die kg te produceren sterk verschilt tussen bedrijven en uiteraard ook wordt beïnvloed door de dagprijs van het biggenvoeder.

### Wat kost een 'extra kg' big?

Als je over een goede bedrijfseconomische boekhouding beschikt, dan kan je de gemiddelde kostprijs van een big uit je boekhouding plukken. Door deze kostprijs per big te delen door het aflevergewicht van die biggen krijg je de kostprijs per kg afgeleverde big. Maar hiermee heb je helemaal geen antwoord op de gestelde vraag. Want in de kostprijs die je net berekend hebt, zitten ook kosten die je niet meer moet maken voor de productie van een 'extra kg big', zoals die van het zeugenvoeder en van vaccinaties die toch al achter de rug zijn. Dichter in de buurt kom je als je enkel de kosten die gemaakt worden tussen spenen en afleveren (= de kosten in de biggenbatterij) deelt door de vleesproductie in de batterij (= het verschil tussen het 'verkochte' en 'opgezette' gewicht). We noemen dit dan de 'kosten per kg vleesproductie' in de batterij. Maar ook dan ben je er nog niet helemaal, want je kunt je ook nog afvragen of de eerste en de laatste kg in de biggenbatterij wel evenveel kosten? Door de 'speendip' is de eerste kg gewichtsaanwinst na spenen de moeilijkste. Normaal zal deze dan ook wel het meeste gekost hebben. Eens de groei van de big op dreef is geraakt, mogen de productie-

kosten per kg groei daarna op dat korte traject in de batterij als tamelijk constant verondersteld worden. Dit betekent dat de berekening van de kosten per kg vleesproductie in de biggenbatterij je al een goed idee geeft van wat een extra kg op jouw bedrijf ongeveer kost.

### Plaats nodig

Om biggen zwaarder te kunnen laten worden op je bedrijf moet je uiteraard ook over voldoende ruimte beschikken. Voor wie al krap zit in het aantal biggenplaatsen, is het absoluut geen optie om biggen nog langer te laten zitten en een niet-optimale bezetting aan te houden. Bij uitbreiding van het aantal biggenplaatsen moet je uiteraard ook de juiste vaste kosten (afschrijving en intresten) van de uitbreiding in rekening brengen. Gemiddeld liggen de vaste kosten van de biggenbatterij in Tiber vandaag op circa 0,15 euro per kg vleesproductie, maar bij nieuwbouw kan dit uiteraard individueel veel hoger zijn.

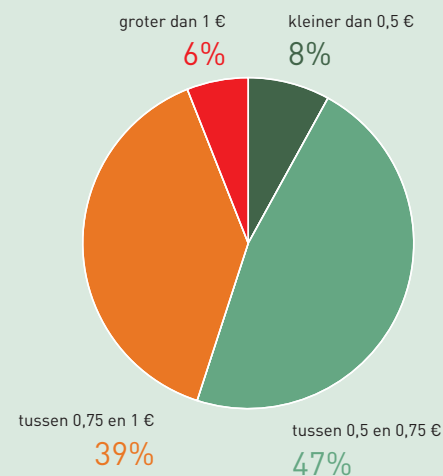
### Voederkosten doorslaggevend

De belangrijkste kosten waarmee je rekening moet houden, zijn uiteraard de voederkosten. De voederkosten per kg vleesproductie op de batterij geven al een goede aanwijzing in welke omstandigheden zwaardere biggen afleveren interessant kan zijn. Je hebt natuurlijk wel het juiste speen- en aflevergewicht van je biggen nodig, anders reken je al snel met een te grote foutenmarge. Regelmatig biggen wegen na het spenen is dan ook

aan te raden. De voederkosten nemen circa 80% van de totale variabele kosten op de biggenbatterij in (zie het munstuk p. 17). Om nog een extra kilo vlees te produceren bovenop het normale afzetgewicht ligt dit aandeel nog wat hoger, omdat kosten zoals vaccinatie wegvallen. Vanuit de biggenvoederkosten uit je boekhouding kan je steeds een prognose maken voor die kosten bij een andere voederprijs dan die van de referentieperiode van je boekhouding. Stel dat de biggenvoederkosten op 0,6 euro per kg vleesproductie uitkwamen bij een gemiddelde voederprijs van 350 euro per ton, dan kan je veronderstellen dat die kostprijs bij een dagvoederprijs van 400 euro per ton circa 0,69 euro per kg zal bedragen (= 0,6 euro x 400/350).

### Grote verschillen tussen bedrijven en jaren

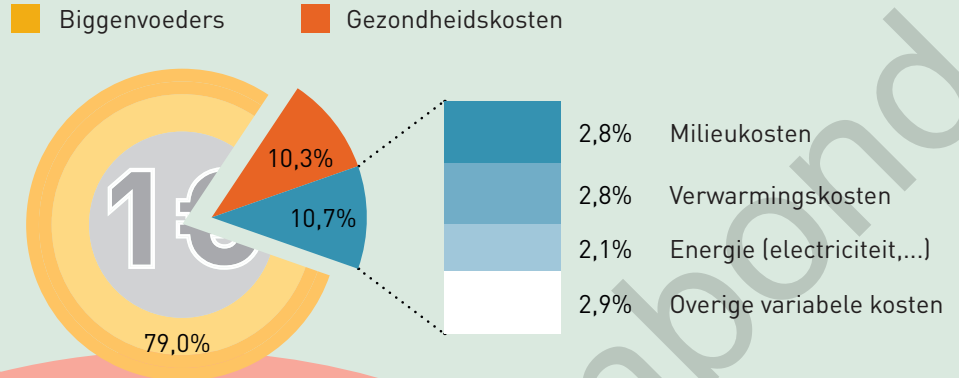
Figuur 1 geeft je een idee van hoe sterk de voederkosten op de biggenbatterij per kg groei of vleesproductie van een big kunnen verschillen tussen bedrijven en in de loop der jaren. Ruwweg kan je concluderen dat...



**Figuur 1** Verdeling van alle registraties van voederkosten in de biggenbatterij per kg vleesproductie over de periode 2009 tot 2015  
- Bron: Tiber boekhoudingen Boerenbond

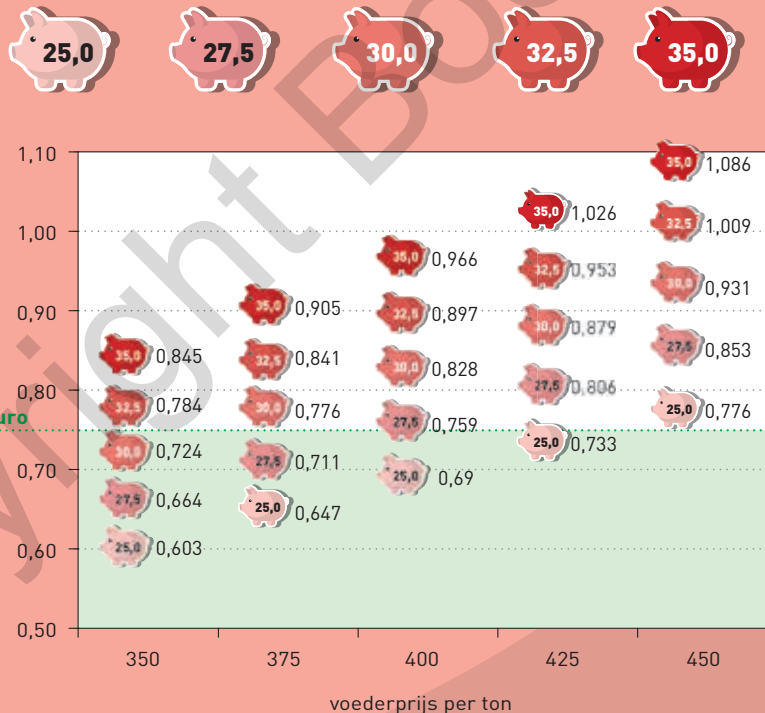
## Aandeel van de diverse kostenfactoren in % van de totale variabele kosten per kg vleesproductie in de biggenbatterij

De voederkosten maken ruwweg 80% uit van de totale variabele kosten per kg gewichtsaanwinst in de batterij. Dat maakt dat voor veel bedrijven de totale variabele kosten per kg ongeveer 5/4 van de voederkosten per kg zullen bedragen.



### voederverbruik in kg per big

Berekening voederkosten per kg vleesproductie van 7,5 tot 22 kg in functie van voederprijs per ton en voederverbruik in kg per big



Opdat de vergoeding van 1 euro/kg zou volstaan kan je ruwweg stellen dat de voederkosten per kg vleesproductie voor een gemiddeld bedrijf best onder 0,75 euro/kg moeten liggen. Bij een hoge voederprijs gecombineerd met een hoog voederverbruik is dit niet mogelijk.

Effect van de voederprijs en het voederverbruik tijdens de batterijperiode op de voederkosten

Bron: Tiber boekhouding Boerenbond

deren dat voor een gemiddeld bedrijf de voederkosten zeker onder 0,75 euro per kg productie moeten liggen om uit de kosten te geraken bij een vergoeding van 1 euro per kg. Bij slechts 55% van de registraties in Tiber over die periode liggen de gemiddelde jaarkosten onder die 0,75 euro per kg. Uiteraard is die berekening voor veel bedrijven gebaseerd op geschatte gewichten en moet je dus rekening houden met een mogelijke foutenmarge, maar het geeft toch aan dat het wel interessant is om de rekening eens te maken op je bedrijf. De grote verschillen tussen de bedrijven geven eens te meer aan dat de prestaties van biggen op de batterij een cruciale rol kunnen spelen in het totale rendement. Zoals eerder aangehaald speelt ook het niveau van de voederprijs een belangrijke rol. In het boekjaar 2012, toen de voederprijzen hoge toppen scheerden, lag drie vierde van de individuele registraties boven 0,75 euro biggenvoederkosten per kg vleesproductie en zelfs 15% boven 1 euro! In dat boekjaar was een vergoeding van 1 euro per extra kg big dan ook

zeker ontoereikend voor de meeste bedrijven. In de tabel in de buik van het varken p. 17 zie je een simulatie waar 0,75 euro/kg haalbaar is in functie van voederverbruik en voederprijjs.

### **Wat met biggen van 7 kg?**

Bij verhandeling van biggen van 7 kg liggen de zaken nog enigszins complexer. Door de 'speendip' (biggen verliezen normaal eerst wat gewicht) kost de eerste kg na spenen aanzienlijk meer om te produceren dan de andere daarna. Deze kostprijs kan groter zijn naarmate biggen jonger gespeend worden en/of nog minder gewend gemaakt zijn aan het gebruikte speenvoeder. Het is dan ook aan te raden om hiermee rekening te houden en een aangepaste afspraak over de vergoeding te maken als de afnemer een bepaald minimumaflevergewicht wenst boven het normale speengewicht.

### **Goede afspraken zijn het belangrijkste**

Om een goede langetermijnrelatie tussen biggenleverancier en -afnemer te kunnen

opbouwen zijn er heel wat zaken die best op voorhand goed afgesproken worden. Het gaat onder meer om praktische 'gewenste' factoren zoals de afstemming van het afleverschema, uitvasten, het gewenste gewicht van de biggen, vaccinaties en andere elementen. Kennis over de kostprijs van een extra kilogram geeft je inzicht in welke mate je dit mee in rekening moet brengen als men van het standaardgewicht wenst af te wijken. Op basis van al deze factoren kan dan een correcte toeslag afgesproken worden in functie van het 'gewenste' big. Voor kleine toevallige gewichtsverschillen lijkt bij de huidige voederprijs een vergoeding van 1 euro per kg nog wel verdedigbaar, puur als 'correctie'. Maar bij grotere gewichtsafwijkingen moet men er toch mee rekening houden dat van een inkomensvergoeding voor extra gewicht dan (gemiddeld) nauwelijks sprake is. Zeker in periodes van langdurige hoge voederkosten zoals in 2012 is het nodig om die vergoeding aan te passen. Boekhoudcijfers kunnen je dan een goed beeld geven van je individuele situatie. ■